

onze andere patiënten ook doen. Een arts, die zich zelf een beetje respecteert, bedankt er toch voor, dat een collega beslist, of een bepaalde behandeling hem wel toevertrouwd is; als ik ongevalpatiënten behandel, dan eisch ik als recht op, dat ik massage mag toepassen, als ik meen, dat te kunnen doen. Wordt mij dat recht ontnomen, dan behoor ik van de lijst te worden afgevoerd. Er ontbreekt dan nog maar aan, dat ik den controleerend-geneeskundige moet laten zien, of ik de kunst wel versta. Ik kan een verkeerde diagnose stellen, ik kan te goeder trouw een verkeerde behandeling toepassen; daarover is te praten en dat maakt mij niet tot een minderwaardig geneeskundige. Maar ik leg mij er niet bij neer, als de controleerend-geneeskundige beslist, dat mijn buurman wel en ik niet een absces mag openen of een luxatie mag reponeeren. Laat de Bank weigeren mij als deskundige in te schrijven, als zij mij niet vertrouwt, maar als zij mij inschrijft, dan eisch ik vertrouwen. Ik meen, dat er over de verhouding van den controleerend-geneeskundige gesproken moet worden. Voorloopig echter moet de machtiging uit de voorwaarden verdwijnen, behoudens de bovengenoemde zaken.

Leeuwarden, 29 Augustus 1922.

L. DE JAGER.

DE DIGITALIS EN HAAR HULP- EN VERVANGMIDDELEN.

Het ontvangen van de monographie „Digitalis en haar therapeutische toepassing”, zal met mij menig medicus practicus zeer welkom zijn geweest. Wij vinden er vrijwel alles in, wat wij over dit voorname geneesmiddel behooren te weten. Toch heb ik mij, na de ongeveer 100 pagina's te hebben doorgewerkt, er over verwonderd, dat er in het geheel niet gesproken wordt over twee stoffen, waarover in den laatsten tijd veel geschreven wordt, juist in verband met de behandeling van *décompensatio cordis*. De eerste betreft de door BÜDINGER bij hartzwakte ingevoerde intraveneuse hypertonische suikerinfusies. Volgens MÜLLER toch zou het hart zijn kracht putten uit de normaal in het bloed aanwezige suiker. Wanneer nu de voeding van het hartspierweefsel door slechteren bloedtoevoer (o. a. sclerose van de transvaten) onvoldoende is, zouden intraveneuze suikerinspuitingen deze voedingsstoornis compenseeren en tot betere hartswerking leiden. Men heeft zelfs waargenomen, dat digitalis eerst werkte, nadat er een suikerinfusie was verricht. Ook bij andere ziekten, waarbij ook het hart betrokken is (infectieziekten, vergiftigingen) zouden deze infusies op haar plaats zijn.

De andere stof, waarover niet gesproken wordt, is het calcium. Na de onderzoekingen, vooral van LOEWI, wordt door velen aan deze stof een voorname plaats toegekend bij de behandeling van hartziekten. LOEWI werpt zelfs de hypothese op, dat het calcium „de” prikkel zou zijn voor het hart en digitalis het myocardium alleen sensibiliseert voor het calcium. Bij die compensatiestoornis van het hart zou met intraveneuze kalkinspuitingen een uitwerking worden gezien, die niet onderdoet voor die van digitalis. Ook zijn er gevallen bekend, dat strophanthus enkel in combinatie met Ca gunstig op het hart werkt. Een verder voordeel zou zijn, dat als het intraveneus wordt toegediend en digitalis tegelijk per os, dit laatste veel vlugger zijn werking zou ontplooien en bovendien bijwerkingen van het vingerhoedkruid zouden worden voorkomen.

Mocht al het goede dat van Ca als hartmiddel wordt gezegd, niet overdreven zijn, dan verwekt het mijns inziens eenige verbazing, dat in een zoo goede monographie met geen enkel woord over dit hartmiddel wordt gesproken, te meer daar dan in histologischen zin digitalis en calcium met elkander in verbinding zouden staan.

Limmen, 28 Augustus 1922.

F. VAN OPPEN.

DE VERGISSING VAN DE M EN DE T IN DEN ZWOLSCHEM ZIEKENHUISSTRIJD.

De typhus-epidemie, die verleden jaar in het Ziekenhuis te Zwolle heerschte, heeft vele pennen in beweging en vele gemoederen in beroering gebracht. Ten einde raad ging men er toe over, zich door eenige deskundigen te laten voorlichten.